

DANES JE ODPADKOV VSE VEČ. OBDOBJE UPORABE POSTAJA VSE KRAJŠE IN VSE VEČ JE IZDELKOV ZA ENKRATNO UPORABO. ODPADKOV SE PONAVALI ZAVEMO ŠELE TAKRAT, KO ZAČNEJO ZAUDARJATI IN JIH JE POTREBNO NESTI V SMETNJAK. DA BI ODPADKE LAHKO PUSTILI ŽE V TRGOVINI, PA SE ZAVEDA LE REDKO KDO. ŠE MANJ LJUDI SE ZAVEDA, KAKO POTRATNO RAVNAMO Z NARAVNIMI VIRI, KI SO POTREBNI ZA IZDELAVO TEH 'ODPADKOV'. LE MALO LJUDI VE, DA METAN, KI NASTANE PRI RAZKRAJANJU ODPADKOV, POMEMBNO VPLIVA NA SPREMINJANJE PODNEBJA, KI GA DANES VSE BOLJ ČUTIMO TUDI V SLOVENIJI.

V Sloveniji je naša pozornost usmerjena v zadnji del verige ravnanja z odpadki – kaj storiti z že nastalim odpadkom. Ločeno zbiranje in recikliranje odpadkov sta sicer koraka, ki nedvomno prispevata k čistejšemu okolju, vendar pa porabita še vedno veliko energije in naporov. Zato bi se morali vprašati, kako lahko na prvem mestu zmanjšamo količino odpadkov, ki jo proizvedemo.

ZMANJŠAJ – PONOVRNO UPORABI – RECIKLIRAJ

Pri ravnanju z odpadki se vedno držimo načela »zmanjšaj – ponovno uporabi – recikliraj« po enakem vrstnem redu. Nastajanje odpadkov že v osnovi preprečujemo, če pa že odpadek nastaja, ga vsaj recikliramo. Nekaj preprostih nasvetov, kako lahko zmanjšaš količino svojih odpadkov:

- ★ List papirja uporabi z obeh strani. Iz papirja, ki je potiskan na eni strani, si lahko narediš uporabno beležko,
- ★ če si naveličan svoje stare garderobe in želiš posodobiti svoj izgled, ali pa si samo prerasel svoje obleke, ne odvrzi svojih starih oblek v smeti. Lahko jih odneseš v lokalno dobrodelno ustanovo, ali pa – če obstaja v tvoji bližini – v zabojnik za obleke,
- ★ knjige so super, ampak lahko postanejo odveč. Dobrodelne ustanove ali antikvarijati vedno iščejo stare knjige. Ni tako pomembno, da so knjige v najboljšem stanju, da le ne manjkajo strani,

- ★ zdaj, ko se ljudje bolj poslužujemo MP3 predvajalnikov, se povsod kopicijo nezaželeni CD-ji ali kasete. Zakaj jih ne bi podaril dobrodelni ustanovi, mladinskemu centru, klubu ali šoli in še nekomu omogočil, da sliši tvoje najljubše stare komade? Seveda, če imaš svoje absolutne favorite, brez katerih ne moreš živeti, jih zadrži za primer, da bi tvoj MP3 predvajalnik izgubil posnete pesmi,
- ★ veliko stvari, ki jih ne rabiš več, lahko komu podariš. Tudi na ta način ohranjaš dragocene naravne vire.
- ★ poplavi nenaročenih tiskovin se lahko izogneš tako, da na svoj poštni nabiralnik prilepiš nalepko, ki jo kupiš na pošti,
- ★ vsakokrat, ko greš v trgovino, imej s seboj platneno vrečko za večkratno uporabo. Poleg tega pa še vrečke za tehtanje zelenjave in sadja, ki jih lahko uporabimo večkrat. Kupci imamo vso možnost in pravico zavračati nakupovalne vrečke, plastično embalažo in vse, kar je iz obstojne plastike,
- ★ pri kupovanju bodi pozoren na količino embalaže in jo poskušaj zmanjšati s tem, da jo zavrneš. Npr. pri zavijanju narezkov lahko prosiš za en ovoj namesto dveh ali treh, ali pa si celo prineseš svojo posodico,
- ★ ne kupuj zmrznjene hrane. Pakiranje in priprava zmrznjene hrane je energetsko zelo potratna, zato izbiraj svežo hrano.

PODNEBNI DOGOVOR

V Fokus društvu za sonaraven razvoj (www.focus.si) trenutno izvajajo akcijo Podnebni dogovor. Osnovna zamisel akcije je, da vsak med nami naredi obljubo, da bo z določenim ravnanjem vplival na zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov, obenem pa politike pozove k temu, da tudi oni kaj storijo za zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov. Svoj Podnebni dogovor lahko prideš predstaviti na eno od uličnih akcij (datumi in lokacije bodo objavljene na zgornji spletni strani), lahko pa ga prispevaš tudi preko spleta.

KJE BOM SPAL?

POLETJE. KONEC MATURE, REZULTATI VPISA ZNANI. ČAS ZA POČITNICE? KAR SANJAJ. ČE SI ZBRAL DOVOLJ TOČK ZA SPREJEM NA FAKULTETO IN NE BIVAŠ V KRAJU ŠTUDIJA, POČITKA NE BO. ČAKA TE NAMREČ TRNJEVA POT ISKANJA SOBICE.

MOŽNOSTI NASTANITVE

Tisti z ne tako blagoslovljenim finančnim stanjem so se morali že avgusta prijaviti na razpis študentskih domov. Postelje namreč čakajo 6363 srečnih izbrancev v Ljubljani, 2576 v Mariboru nekaj malega pa tudi v Kranju in Kopru. Izpolnjevati moraš kar nekaj pogojev, vsi so podrobno opisani na www.stud-dom-lj.si za Ljubljano in na www.uni-mb.si/podrocje.aspx?id=222 za Maribor. Žep si lahko na ta način mesečno olajšaš od 10.000 sit do 21.000 sit.

2500 subvencij je razpisanih za ležišča pri zasebnikih v Ljubljani, 200 v Mariboru. Študentski domovi nakažejo 9 tisočakov najemodajalcu, pri katerem bivaš in ki ti omogoča možnost subvencije. Žal takšnih zasebnikov ni na pretek. To pa zato, ker jih zaradi frdamanih študentov čaka kup opravkov, pa še prijaviti te morajo in plačati davke. Če si prijavljen, mora biti stanarina nekako realna in ne navita v višave, k se zna zgoditi v bivališčih na črno. Imeti moraš urejene bivanjske pogoje, kar pomeni, da te ne smejo nastaniti v bivšem kurniku in ti za kopalnico namestiti bivši vinski šod. Kaj vse mora storiti zasebnik in kako ti mora opremiti kotiček, preberi na zgoraj navedenih straneh. Običajno pa se te vrste samaritani v oglasniku skrivajo pod šifro: možnost subvencije.

Tretja možnost bivališča pa pomeni plačevanje iz lastnega žepa (ali žepa roditeljev). Cene stanovanj se razlikujejo glede na lokacijo, primernost za bivanje, opremljenost, čas iskanja in trdoto srca stanodajalca. Približne višine cen so od 22.000 sit do 50.000, prištet še stroške, nekje do 10.000 sit. Nekateri zahtevajo plačilo vnaprej, za dva ali več mesecev, nekateri zahtevajo varščino. Varščina je obrok v višini ene stanarine (običajno), plačana je zato, da najemodajalec pokrije morebitno gmotno škodo ali pobeg brez plačila.

LOKACIJA

Previdno, če v oglasniku piše, da je stanovanje v Mostah in potem izveš, da se moraš peljati po Litijski cesti do gostilne Micka – žal nisi več v Mostah, ampak nekje med Sostrom in Bizovikom.

Tacen je pod Šmarno Goro in ne v Šiški.

Ig ne spada pod Rudnik. Na teh lokacijah študent brez

avta vstaja jako rano, saj so avtobusi redki kot zobje 100 letnika. Mogoče je cena privlačna, pot pa niti ne. V bližini fakultet, srednjih šol in centra so cene nekoliko višje, čeprav obstajajo ugodne izjeme. Ko se ukvarjaš z lokacijo, preuči načrt mesta. Dobro je vedeti, koliko avtobusov vozi na oglednem območju in na kakšne intervale blagovolijo voziti.

PRIMERNOST ZA BIVANJE

Oprema v študentom namenjenih stanovanjih zna biti solidno ohranjena in uporabna, se pa zgodi, da stanovanje zamenjajo za kosovni odvoz. Včasih je dovolj malo domišljije, izvijač ali dva in samolepilne tapete. Letnica opreme pogosto vpliva na stanarino, med tem ko na stroške vpliva način ogrevanja, priključki in upravitelj bloka. Pozimi so zaradi ogrevanja stroški pogosto višji. Ko ti stanodajalec pove višino stroškov, ga vprašaj, ali s tem misli povprečne ali poletne in si prihrani neprijetno presenečenje, ko zapade prvi sneg.

ČAS ISKANJA

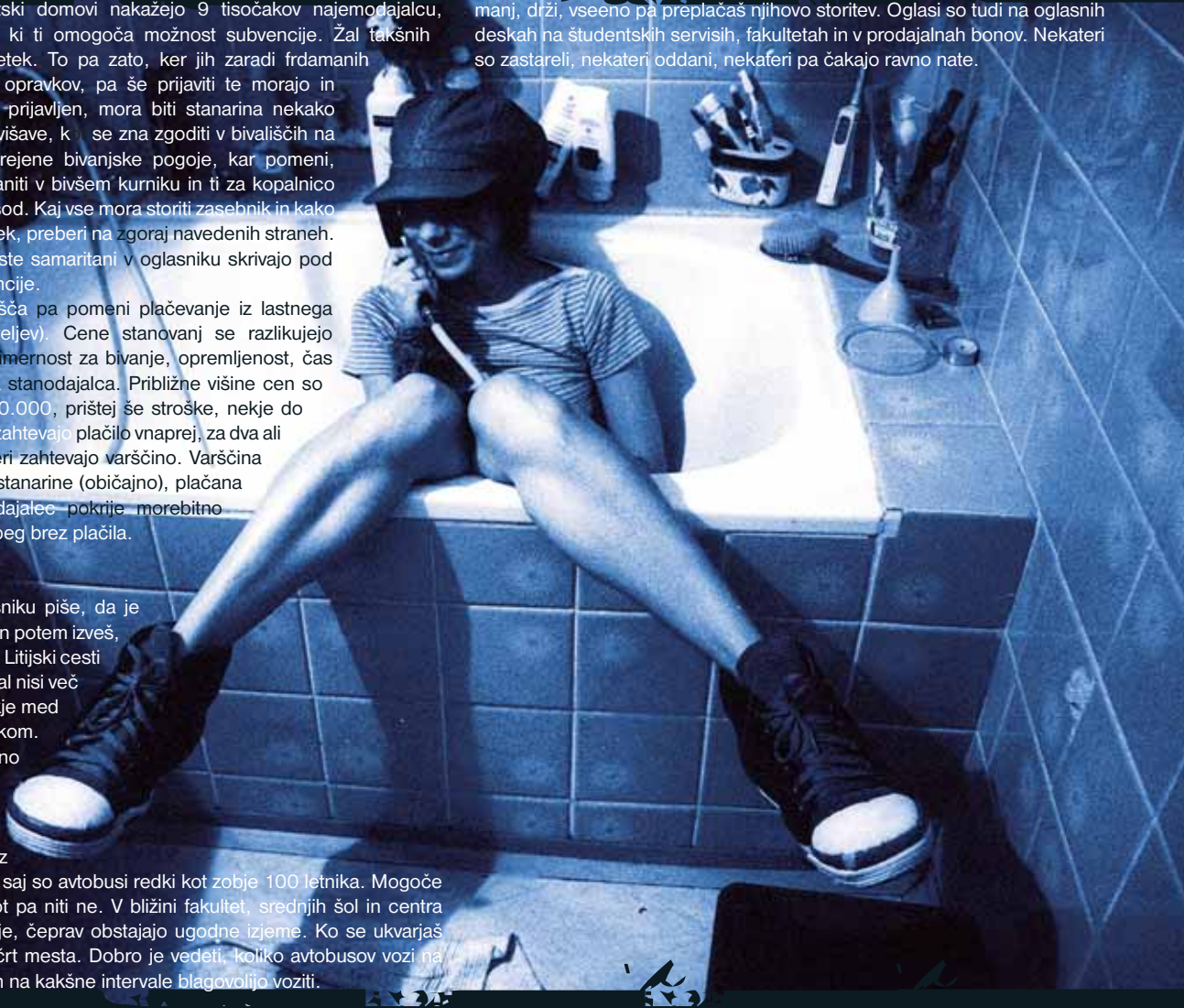
Iskati se spleča pred iskalno sezono, konkurence ni veliko, cene so realne. Res pa je, da nas večina takrat novega stanovanja ne potrebuje. Takšna obdobja so nekje od novembra do marca in od maja do julija. To pa zato, ker se novembra večina iskalcev že namesti po takšnih in drugačnih brlogih, spomladi pa se izselijo absolventi in sprostitjo nekaj m².

Med iskalno sezono začni iskati navsezgodaj zjutraj. Vsaj brskati med oglasi. Bodoči stanodajalci verjetno ne cenijo pretirane zagretosti s klici ob 7h zjutraj. Na klice počakaj vsaj do 8h. Po 13. uri je večina svežih oglasov, ki so bili primerni za bivanje, oddanih.

KJE SO OGLASI

V kristalni kroglji? NE. Na njeni skorajšnji konkurenci, medmrežju? JA. Poskusi srečo na teh naslovih: www.svetovalnica.com/sobe, www.student-info.net/portal/portal.php, www.bolha.com, www.salomon.si.

Za tiste, ki vas kabli še niso dosegli, obstaja Salamonov oglasnik v tiskani obliki. Izhaja vsak ponedeljek in četrtek. Oglasi so na internetu en dan prej. Bodi previden. Oglasnik vsebuje veliko ponudb nepremičninskih agencij. Lahko te oberejo vsaj za 1 stanarino in 20 % davek. Nekateri zaračunajo manj, drži, vseeno pa preplačaš njihovo storitev. Oglasi so tudi na oglasnih deskah na študentskih servisih, fakultetah in v prodajalnah bonov. Nekateri so zastareli, nekateri oddani, nekateri pa čakajo ravno nate.

ČRNO NA BELEM

Ko bo za tabo trdo delo in boš našel primeren brlog (ki ni kartonska škatla), je čas za uradne opravke. Podpisati moraš pogodbo. Nujno!!! Vsebuje naj datum vselitve in izselitve, koliko časa prej moraš najaviti izselitev (odpovedni rok), kolikšna je stanarina, ali si plačal varščino ali ne, v kakšnem stanju je stanovanje in kakšnega moraš zapustiti. Fino je, če imaš individualno pogodbo, to pomeni, da če vašega sostanovalca ugrabijo vesoljci in pred tem ni uspel najti zamenjave v stanovanju, ne nasankaš ti. Tvoja stanarina se ne bo dvignila na račun prazne postelje.

MALO POZITIVIZMA

Ko bo za tabo ta pogosto stresna izkušnja, te čaka veliko lepih trenutkov v novem koticu, saj je pred tabo še cel študij, ki prinaša svojevrstno znanje in izkušnje. Morebiti pa nas v prihodnosti le čaka svet, v katerem bo vsak študent vedel, kje bo spal.

ŠTUDENTI NAJ JE!

PREDSTAVLJAJ SI. VSTANEŠ S SOSEDOVIM PETELINOM, HITIŠ NA PREDAVANJA, POTEM TE ČAKAJO VAJE. ČASA IMAŠ RAVNO TOLIKO, DA SE PREPELJEŠ NA DRUGO STRAN MESTA IN ZA REP UJAMEŠ SLUŽBO. ČLOVEK JE DRUŽABNO BITJE IN KO SREČA DRUGO PRAV TAKO BITJE, SE MORA DRUŽITI IN DRUŽITI IN VČASIH SE ZGODI, DA SOSEDOV PETELIN ŽE ZDAVNAJ ŠTEJE SANJSKE PUTKE, KO SE DRŽNI ŠTUDENT VRNE IZ DNEVNE TURE. HM, SI OPAZIL OMEMBO HRANE? POGOSTO SE NANJO POZABI. PO DRUGI STRANI PA PORABIŠ ZA PREŽIVLJANJE TAKŠNIH DNI OGROMNO ENERGIJE.

PA PONOVI MO

Kako že gre, človeško telo sestavlja približno 70 % vode. Ja, vode. Ne malinovca, ne breskovega gostega soka in vsekakor ne piva. Vode. In zato je dobro, da je pijemo čim več. Ker je telesu ni potrebno presnavljati, se hitro absorbira v sistem. Poleg vode je pomembna čim bolj sveža hrana, predvsem sadje in zelenjava. Kar se tiče pogostosti obrokov, naj bodo čim bolj redni (hranjenje v enakomernih intervalih pomaga ohraniti energijo in mhm večini dobro znano idealno težo), bilo pa naj bi jih od štiri do šest. Ker pa smo študentje zaposlene narave, ne moremo misliti samo na hrano. Vsekakor ni dobro izpuščati »glavnih« treh obrokov. Za zajtrk je priporočljivo jesti sadje, saj vsebuje veliko tekočine, vitaminov in mineralov in je zato super pogon za nov delovni dan. Ko srečaš kosilo, se ne pretvarjaj, da si hrček in ne delaj zaloge. Jasno, hrana je draga in ne sme iti v nič, vendar bi bilo fino, če nehaš jesti, ko si sit in se ne prenajedaš. Večerja naj vsebuje čim manj ogljikovih hidratov, saj so težje prebavljivi. Vse obroke dobro prežveči, naj se prebava začne že v ustih, do želodca je dolga pot.

MEGA MIX

Včasih bi bilo dobro premisliti, kaj vse odroma v tvoj želodec v enem obroku. Kot primer, kombinacija ogljikovih hidratov in beljakovin je prebavno naporna in namesto da se napolnjen z energijo vržeš nazaj na delo, postaneš zaspan. To sploh ni dobro med izpitnimi roki. V tem obdobju pogosto pride do pomanjkanja apetita zaradi stresa. Če se že izoliraš od sveta zaradi učenja, se ne izoliraj od hrane. Topli obroki blagodejno vplivajo na študij in želodec. In če moraš med učenjem nekaj nujno grizljati, naj to ne bo čips ali svinčnik, postrezi si s svežim sadjem. Doma se da poceni in hitro skuhati ustrezen obrok, potrebuješ le nekaj spretnosti in domišljije. Zapomni si le, da tvoje telo lažje prebavi eno vrsto hrane npr. beljakovine. Skoraj vse pa se da kombinirati z zelenjavo. Po napornih izpitih je običajno čas za sprostitvev in kakšno zabavo. Če že ne gre brez pitja alkohola, ga podkrepi z veliko količino vode, pred ponočevanjem pa jej ogljikove hidrate.

ŠTUDENTSKI BONI

Če pa te po vse prežganih ponvah in neštetokrat uporabljenih gasilnih aparatih le mine domača kuhinja, lahko pokličeš dostavo hrane (čeprav junk food ni ravno najboljša izbira) ali pa se zatečeš v menze in restavracije. Mama država namreč skrbi za našo prehrano s subvencijami. Za take podvige najprej potrebuješ bone. Ne, ne padajo z neba in ne izrežeš jih iz časopisa. Odpraviš se na prodajno mesto, po približno pol ure čakanja v vrsti (zavisi od kraja in časa) pokažeš izkaz študentstva in osebno izkaznico in poveš svoje lakovniške želje. Ponudba je raznovrstna, najde se kaj za vsak žep in okus. Od fast fooda prek testenin, pic, spodobnih kosil z juho, zrezkom in solato, do nekoliko dražje mehiške hrane. Z malo premisleka boš ustregel svojim potrebam po hrani, morebiti ti bo ostalo še kaj časa za študij, ker ne bo potrebno pomivanje posode in poslavljanje od gasilcev.

VZEMI SI ČAS

Torej, ne izpuščaj obrokov, pij veliko vode, prežveči hrano in poskušaj čim manj mešati vrste hrane. Vse skupaj čim manj zalivaj z alkoholom in kavo in se po možnosti veliko gibaj. V natranem urniku se splača vzeti čas tudi za hrano in šport, saj je to ravno tako dolgoročna naložba kot študij.

- ★ www.taerobika.com/prehrana.htm
- ★ http://med.over.net/zdrava_prehrana/
- ★ www.ezdravje.com/si/prebavila/prehrana/
- ★ www.zdravahrana.net/
- ★ www.zzv-ms.si/si/zdrava-prehrana/zdrava-prehrana.htm
- ★ www2.kclj.si/zdravje-2.html
- ★ <http://vedez.dzs.si/dokumenti/dokument.asp?id=784>

INTERVJU:
RUI FERREIRA

PORTUGALEC,
KI SE
MORE
LOČITI OD
SLOVENIJE

RUIA SEM SPOZNALA NA TEČAJU AFRIŠKEGA PLESA, NATO PA SVA SE SREČALA V INFOPEKI – INFO CENTRU PEKARNA - MAGDALENSKE MREŽE, KJER JE DELAL KOT PROSTOVOLJEC. JE IZREDNO KREATIVEN IN MOTIVIRAN ZA IZVEDBO RAZLIČNIH PROJEKTOV, S KATERIMI IMA KAR NEKAJ IZKUŠENJ. IN KAJ 26-LETNIK, KI SE JE RODIL V LIZBONI IN ODRAŠČAL V PREDMESTJU LIZBONE PRI DEDKU IN BABICI, DELA V SLOVENIJI?

IZVEDELA SEM, DA SI KONČAL ŠTUDIJ NA PORTUGALSKEM, NAKAR SI SE KOT EVS PROSTOVOLJEC ZNAŠEL V MARIBORU?

☞ Res je. Na Portugalskem sem pet let nabiral znanje na področju okoljevarstvenega inženiringa, zraven pa sem delal v organizaciji, ki se je ukvarjala z okoljevarstvom.☞

KAKŠNA JE BILA TVOJA NALOGA V TEJ ORGANIZACIJI?

☞ Poleg administrativnega dela sem prav tako koordiniral EVS prostovoljce, ki jih je naša organizacija gostila od leta 2001. Sam sem v prostovoljstvu videl zelo zanimivo izkušnjo in nov izziv za osebo, zato sem sklenil, da bom tudi sam poiskal sebi primeren projekt.☞

KAKO SI NAŠEL SEBI PRIMEREN PROJEKT?

☞ Najprej sem se prijavil na projekt na Švedskem. Organizacija se je ukvarjala z ekologijo, farmakulturo, organskimi farmami. Vse je bilo že dogovorjeno za moj odhod, ko se je v njihovi organizaciji nekaj zalomilo in so se odločili, da ne bodo vzeli nobenega prostovoljca. Bil sem besen, saj sem se že pripravil na odhod in sem se že učil švedsko.☞

ŠVEDSKA TI NI BILA USOJENA. ZAKAJ SI SE POTEM ODLOČIL ZA SLOVENIJO?

☞ Imel sem več razlogov. Eden od njih je bil, da sem na enem od delavnih taborov, ki sem ga organiziral, spoznal nekaj Slovencev, s katerimi smo se zelo dobro razumeli. V eno od teh deklet se je zaljubil moj prijatelj, ki je v tem času preživel počitnice v Sloveniji in mu je bila izredno všeč. Nato sta se dva moja zelo dobra prijatelja odločila za EVS v Sloveniji. Zato sem tudi sam začel iskati projekt v tej državi.☞

V ZAVODU PEKARNA SI NAŠEL PROJEKT, KI JE TEMELJIL NA UMETNOSTI IN KULTURI, S POUČENJEM NA MULTIMEDIJI IN FILMU. KAKO SE JE TO SKLADALO S TVOJIMI IDEJAMI?

☞ Moj študij res ni temeljil na umetnosti in kulturi, vendar sem tisto pomlad, preden sem prišel v Maribor, obiskoval profesionalni tečaj kulturnega menedžmenta. Bil sem

izredno motiviran, da svoje znanje kvalitetno uporabim, saj me je že od nekdaj zanimala kultura, vendar nisem imel dovolj časa, da bi se ji posvetil, ravno zaradi svojega študija. Že prej sem fotografiral v črnobeli tehniki, sodeloval na kulturnih prireditvah, užival ob filmih in glasbi.☞

KAKO JE IZGLEDAL TVOJ PRVI DAN V MARIBORU?

☞ Že prvi dan je potekal v zelo kreativnem in delovnem vzdušju. Ravno ta dan se je pričel mednarodni festival dokumentarnega filma Dokumentarci v Mariboru – DokMa 2005. Sam sem pomagal pri predvajanju filmov in povsod, kjer so me potrebovali.☞

KAKŠNE ZADOLŽITVE SI IMEL KOT PROSTOVOLJEC?

☞ Bile so same zanimive zadolžitve. Skrbel sem za Kino klub program, ki se je odvijal v dvorani Gustaf. Tam sem dvakrat tedensko vrtil filme. Spremljal in pomagal sem pri vseh dogodkih, ki so se odvijali v organizaciji, nekatere sem tudi snemal. Skupaj z ostalimi EVS prostovoljci smo izpeljali zanimive akcije npr. NO SHOPPING DAY. Skupaj z dvema Slovenkama sem organiziral EKO DNEVE. To sta bila dva dneva predavanj in delavnic o ekološkem pridelovanju, okoljevarstvu ...☞

SLIŠALA SEM, DA PRIPRAVLJAŠ PROJEKT MEDNARODNE MLADINSKE IZMENJAVE, POD NASLOVOM PEKARNA'S GREEN REFFIT. KAJ TO POMENI IN KDAJ BO POTEKAL?

☞ Celoten kompleks same organizacije Pekarne mi je že prvi dan izredno prirasel k srcu. V tem prostoru sem začutil, da lahko s svojim znanjem povežem prostor in ljudi, tako da mu damo novo podobo, ga ponovno oživimo. Naredimo re-FIT. Z desetdnevno mednarodno mladinsko izmenjavo sem dobil možnost, da skupina mladih in njihovih mladinskih voditeljev iz Slovenije, Avstrije, Portugalske, Češke, Nizozemske, Belgije in Škotske ponovno oživi park v Pekarni. Projekt bo potekal od 29. septembra do 8. oktobra na območju parka Pekarne.☞

ZA KONEC ŠE ENO VPRAŠANJE: GOVORI SE, DA SI MALO RAZPET MED MARIBOROM IN PORTUGALSKO?

☞ Trenutno delam še na enem projektu, ki bo potekal na Portugalskem območju izseljenih delov pokrajine. Gre za oživljanje izseljenih delov pokrajine in motiviranje mladih ljudi, da se z novimi načini pridelovanja ponovno naselijo na nekoč poseljene dele pokrajine. Sem proti veliki potrošniški družbi in želim ohraniti tisto, kar nam je ostalo, zato vlagam energijo v takšne projekte. Po tem projektu se vrnem v Maribor, da izpeljem projekt do konca, nato pa se z mojo punco, ki je Slovenka, vrneva na Portugalsko, saj potrebujeva malo časa zase in za najinega sina.☞

PROSTOVOLJNO DELO V INFOPEKI

V MISC INFOPEKA izvajajo svojo dejavnost s pomočjo skupine prostovoljcev od leta 1999. Program je namenjen mladim, ki so pripravljene kot prostovoljci aktivno sodelovati pri oblikovanju in izvajanju mladinskih dejavnosti ter nuditi pomoč, vzpodbudo in podporo vrstnikom.

KAJ JE PROSTOVOLJNO DELO?

Prostovoljno delo je delo, ki ga opraviš v dobro drugih in ni plačano z denarjem.

KDO SO PROSTOVOLJCI?

Prostovoljci so lahko vsi, ne glede na starost, spol, družbeni položaj, če si bogat ali reven, študent ali nezaposlena oseba. Prostovoljec je tista oseba, ki je zaradi lastnih vzgibov pripravljena del svojega prostega časa porabiti za prostovoljno pomoč ljudem v stiski.

KAJ TI NUDI PROSTOVOLJSTVO?

Prostovoljno delo ni koristno le za osebo v stiski temveč tudi za samega prostovoljca. Pozitivni učinki se kažejo v občutku, da si za nekoga naredil nekaj koristnega, da imaš možnost spoznati nove ljudi, da se naučiš novih stvari in znanj, ki ti bodo prišla prav za prvo zaposlitev. Prostovoljno delo pa je tudi odlično sredstvo za odpravljanje predsodkov in nestrpnosti v družbi, ki se pojavljajo zaradi številnih stereotipov.

ZAKAJ?

Na vprašanje zakaj, večina ljudi odgovarja zato, ker jim prostovoljno delo omogoči, da v sebi odkrijejo skrite talente ali jim nudi možnost, da se naučijo nekaj novega ali nekaj kar so si od nekdaj želeli delati.

KAJ DELAJO PROSTOVOLJCI?

Ko se odločiš, da postaneš prostovoljec v Infopeki, lahko deluješ na naslednjih področjih:

- ★ skrbiš za dobro informiranost mladih v mestu,
- ★ sodeluješ pri pripravi in izvedbi informativnih programov,
- ★ prispevaš ideje in predloge ter s tem sooblikuješ vitalni koncept informiranja.

KAJ ŠE PRIDOBIŠ?

Poleg že naštetih koristi še: potrdilo o opravljenem prostovoljnem delu, povračilo potnih stroškov, prost vstop na vse prireditve, ki jih organizira Pekarina in kar je najpomembnejše, možnost razvijanja in uresničevanja lastnih idej ter spoznavanje novih prijateljev.

Misliš, da imaš dovolj energije in časa, da te mika nekaj novega, da ideje kar kipijo iz tebe? Pridruži se tudi ti.

★ www.infopeka.org/Prosto.php

DAN BREZ NAKUPOV

SE IZ TRGOVINE VEDNO VRNEŠ Z VREČKAMI V ROKI IN PRAZNO DENARNICO, ČEPRAV KUPLJENEGA MORDA SPLOH NE POTREBUJEŠ? TE VSE VEČKRAT PREMAMIJO OBLJUBE UGODNEGA NAKUPA PREK SPLETA? SI OB BOGATI IN MAMLJIVI PONUDBI, S KATERO NAS ZASIPAJO NA VSAKEM KORAKU (IN OB VSAKEM »KLIKU«) SPLOH LAHKO PREDSTAVLJAŠ KAK DAN POPOLNOMA BREZ NAKUPOV? TOVRSTNEGA »PODVIGA« SE ŽE DOBRO DESETLETJE KONEC NOVEMBRA LOTEVAJO AKTIVISTI PO VSEM SVETU. ČETRTE PETEK V NOVEMBRU, DAN PO AMERIŠKEM ZAHVALNEM DNEVU, VELJA V SEVERNI AMERIKI ZA DAN BREZ NAKUPOV, DAN POZNEJE, V SOBOTO, PA AKCIJE PROTI POTROŠNIŠKI MRZLICI POTEKAJO DRUGOD PO SVETU. LETOS BOSTA TO 24. IN 25. NOVEMBER.

Dan brez nakupov ni naključno izbran konec novembra. Dan po zahvalnem dnevu namreč ameriške trgovine pripravijo velike razprodaje, na katerih se tre množica nakupov željnih Američanov, v Evropi pa se konec novembra že začenja predbožična nakupovalna histerija. In pri tem seveda ne smemo pozabiti tudi vse bolj razširjene sodobne oblike nakupovanja: en sam klik in že iz naslonjača kupiš, karkoli potrebuješ. Naštetemu primerno dan brez nakupov opozarja predvsem na ekološke in etične posledice prekomernega, nekritičnega in nepotrebnega potrošništva. Na »črni listi« sta tudi nepravilna porazdelitev dobrin in bogastva v svetu (80 % nakupov za osebno rabo izvede 20 % svetovne populacije) ter prekomerno in ponekod že prav nasilno oglaševanje. To nas skuša prepričati, da smo lahko srečni, da imamo kup dragih stvari, in spodbuja nezadovoljstvo in pohlep med ljudmi. Obenem pa je dan brez nakupov tudi ena najuspešnejših marketinških akcij, ki se ji je zadnja leta pridružilo več kot 60 držav po vsem svetu.

STOP SHOPPING. START LIVING.

Zato verjetno ne preseneča, da so »očetje« te zamisli pravzaprav oglaševalci. Preden so prvi aktivisti dneva brez nakupov zasedli ulice kanadskega Vancouvra, so sicer že več desetletij ekonomisti, sociologi in številni strokovnjaki najrazličnejših ved opozarjali na pretirano potrošniško orientiranost družbe. Prvi »No Shop Day« pa je leta 1992 sprožil Kanadčan Ted Dave, ki se je preživljal prav z oglaševanjem. Zamislil si je protest proti neusmiljenim vabilom k trošenju denarja, njegov moto je bil »Enough is enough!«. Tako je nastala pobuda kanadske protipotrošniške skupine Adbusters (www.adbusters.org), ki je v kratkem času dobila vse večje razsežnosti. Na drugi strani Atlantika je skupina The Commons (<http://ecoplan.org>) dve leti pozneje neodvisno od Kanadčanov pripravila projekt »Consumer Holiday«. Ko so med razvijanjem ideje odkrili pionirski kanadski projekt, so svojega opustili in podprli skupino Adbusters. Rodil se je »Buy Nothing Day« in številna duhovita gesla: »Stop shopping. Buy nothing. Start living!« ali

»Buy less, reduce your mess!« Kmalu se je omenjenima organizacijama pridružilo še več skupin, povezanih s potrošniškimi, okoljevarstvenimi in protiglobalizacijskimi gibanji po vsem svetu. Leta 2004 smo dan brez nakupov obeležili tudi v Mariboru, kjer so se prostovoljci Mladinskega informacijsko-svetovalnega centra Infopeka pod vodstvom Portugalca Ruia Ferreire s transparenti, letaki in lutkami nakupovalnih pošasti odpravili med nakupovalce na mariborske ulice.

DVA NIČA ZA CENO ENEGA

Prav delovanje na ulicah in v bližini velikih nakupovalnih središč je glavna naloga aktivistov ob tem dnevu. Z različnimi bolj ali manj domiselnimi akcijami želijo mimoidoče in nakupovalce prepričati, da se iz trgovine vrnejo praznih rok ali le z izdelki, ki jih res nujno potrebujejo. Tako so Britanci neko mesto prekrili s plastičnimi vrečkami, prodajali »nič v žaklju«, ponujali »dva nič za ceno enega«; kupce v enem od ameriških mest je v trgovine nadležno vabil opiti božiček. Nekatera mesta so dobila »shopping-free« območja, druga so obiskali Marsovci, ki so preučevali čudno vedenje Zemljanov. Zanimiva je tudi ideja s počivalniki sredi nakupovalne četrti, da bi si ljudje odpočili po naporu, ki spremlja nakupovanje.

BOŽIČ BREZ NAKUPOV?

ln da ne bi dan brez nakupov omejili le na en dan v letu, se je lani v glavah »Adbusterjev« porodila še ideja o božiču brez nakupov, »Buy Nothing Christmas« (<http://adbusters.org/metas/eco/bnd/xmas.php>). Božič in ostale decembrske praznike si verjetno težko predstavljaš brez daril in nakupovanja, vendar pa lahko tudi ti prispevaš k ideji dneva brez nakupov. Najlažje je sodelovati tako, da ne sodeluješ! V nakupovanju, seveda. Ostani doma in privošči sebi in svoji denarnici dan počitka. Ali pa se raje kot v trgovino odpravi v gledališče, športno dvorano ali v naravo. In naj bodo božična darila raje izdelek tvojih rok.

NAKUPOVALNI NASVETI

Če pa želiš k zmanjševanju potrošništva prispevati celo leto, se drž naslednjih navodil:

1. preden kupiš kakšen izdelek, se vprašaj, ali ga res potrebuješ,
2. ko nekaj kupiš, vprašaj prodajalca, kako dolgo bo izdelek uporaben in če ga je moč popraviti ali reciklirati,
3. kupuj v manjših lokalnih trgovinah in trgovinah, ki upoštevajo načelo pravične trgovine in okoljevarstvene cilje.

In še nekaj: manj nakupov pomeni manj izdelkov. Manj izdelkov pa pomeni manj škode za okolje (vsak izdelek, preden pride do potrošnika, zahteva materiale, energijo, transport, ko ga odvržemo, pa postane breme naravi). Čas, ki bi ga porabil za nakupovanje, pa nameni pomembnejšim in prijetnejšim opravilom!

EKSOTIČNE ŽIVALI

MIŠNI LJUBLJENČKI S PRIROČNIKOM

ČASI, KO JE ČLOVEK ŽIVALSKO SPREMLJEVALCE IZBIRAL PO NJIHOVI KORISTNOSTI, SO ŽE DOLGO TEGA MINILI. PSI NISO VEČ ČUVAJI, TEMVEČ OTROŠKI MEDVEDKI, MAČKE NAMESTO STRUPA ZA MIŠI UREJENE RAZVAJENKE, KOKOŠI PA SO NADOMESTILE PAPIGE. IN KO SO UGOTOVILI, DA JE DOMAČA ŽIVAL LAHKO PRIMEREN DEKORATIVEN OBJEKT, SO SE MNOGI PRIČELI ZATEKATI K EKSOTIČNIM ŽIVALIM, KAKRŠNE BI ŠE NEDAVNO PRIČAKOVALI ZGOLJ V ŽIVALSKIH VRTOVH.

KAČO ALI HRČKA?

Kar precej študentov se ogreva za nenavadne domače ljubljence: kače, pajke ali celo škorpijone. Ogreva do te mere, da jih dejansko kupijo in to je že kar precejšnji korak, saj so mladički teh živalic dosti dražji od kakšne običajne zlate ribice. Zanje lahko odšteješ vse od 20 do 100 tisoč tolarjev. Toda ko domov prinesejo mladička in ga pospravijo v njegov lični nov terarij, marsikdo ugotovi, da to le ni tisto, kar je pričakoval. Za tovrstne živalce ni pločevink s hrano, lično opremljenih s fotografijami mladih kačic ali pajkcev, tudi ni ovratnic ali nagobčnikov. Hrano je treba priskrbeti svežo: male sesalce ali večje žuželke oz. črve, vse skupaj po možnosti žive. Tako lahko novopečeni lastnik pozorno opazuje, kako mala miška izginja v kačjem žrelu. Povsem naraven proces, toda za ljudi, vajene kužkov in muckov, je lahko precejšnja streznitev. Ko začneta kačica ali pajek spričo izdatne hrane še rasti, se kaj hitro iščejo načini, kako bi se jih odkrižali.

NAKUP

Če si nprav teh živali pripravljen sprejeti, lahko postaneš srečen lastnik zelo simpatične in skorajda meditativne domače živali. Kačo, pajka ali škorpijona lahko sicer kupiš v lokalni trgovini z domačimi ljubljenci, vendar bo izbira verjetno precej revna, pa tudi stanje živali precej vprašljivo. Zato se je dosti bolje obrniti neposredno na slovenske rejce, ki ti bodo ob nakupu pripravljene tudi svetovati, saj so živali sami vzgojili. Njihove oglase z mladički lahko občasno najdeš tudi na Bolhi (www.bolha.com).

Pri nakupu gre paziti na velikost, ki jo bo žival dosegla, ko odraste, in na njen značaj, torej ali je bolj miroljubna ali bolj napadalna sorte. Oboje je pomembno predvsem zaradi prostora, ki si ji ga pripravljen nakloniti. Če imaš v sobi prostora le za majhen terarij, lahko na kačo kar takoj pozabiš, pa tudi pri pajkih ali škorpijonih raje ne razmišljal o več kot enem primerku. Enako je treba pri napadalnejših vrstah vzeti v obzir, da bosta živali bolj zadovoljni ločeni. Seveda je treba preveriti tudi, ali kupuješ strupeno žival, čeprav se take začetnikom odsvetuje, če pa že siliš v to, se vsaj dobro pozanimaj, kako in kdaj napada. Mimogrede, če te skrbi reakcija domačih, se lahko odločiš tudi za legvana – kot prvi korak v smeri kače.

OKRASNI PREDMETI?

Seveda jih je nedvomno zanimivo opazovati, saj malokaj doseže npr. eleganco zložitnih kačjih gibov, toda poleg tega je tudi pri njih možna interakcija s človekom. Kačo lahko položiš nase in ji dovoliš, da te uporabi namesto drevesa, ona pa te bo vesela, ker imaš toplo kožo. Paziti moraš le, da na koži nimaš preveč kreme ali česa podobnega, kar bi lahko škodilo kačji koži. Pa tudi občutek pajkovih nožic na koži, ko se ti sprehaja po roki, se boš zelo hitro naučil ceniti. Oboje ima skoraj meditativno vrednost. Poleg tega se boš na ta način morda znebil nerazumnega strahu pred plazilci in žuželkami, ki danes pesti marsikoga, predvsem dekleta.

- ★ www.herpetolosko-drustvo.si
- ★ www.exotic-animals.org
- ★ www.pajki.com
- ★ www.legvan-oskar.com

